

Środa, 5 października 2022 r.

P9_TA(2022)0347

Reakcja UE na wzrost cen energii w Europie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 października 2022 r. w sprawie reakcji UE na wzrost cen energii w Europie (2022/2830(RSP))

(2023/C 132/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) ⁽⁷⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej ⁽⁸⁾,
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii (COM(2022)0473),
- uwzględniając komunikat Komisji z 18 maja 2022 r. pt. „Krótkoterminowe interwencje na rynku energii i długoterminowe usprawnienia struktury rynku energii elektrycznej – kierunek działania” (COM(2022)0236),
- uwzględniając komunikat Komisji z 13 października 2021 r. pt. „Zwalczanie rosnących cen energii: zestaw narzędzi do działania i wsparcia” (COM(2021)0660),
- uwzględniając komunikat Komisji z 8 marca 2022 r. zatytułowany „REPowerEU: przystępna cenowo, bezpieczna i zrównoważona energia dla Europy” (COM(2022)0108),
- uwzględniając komunikat Komisji z 18 maja 2022 r. zatytułowany „Plan REPowerEU” (COM(2022)0230),
- uwzględniając komunikat Komisji z 23 marca 2022 r. pt. „Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy” (C/2022/1890),

⁽¹⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁽²⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 210.

⁽³⁾ Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

Środa, 5 października 2022 r.

- uwzględniając plan działania dotyczący Europejskiego filaru praw socjalnych,
 - uwzględniając Ramową konwencję ONZ w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), a w szczególności porozumienie paryskie z 2015 r., które weszło w życie 4 listopada 2016 r.,
 - uwzględniając konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej w dniach 24–25 marca 2022 r.,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 21 października 2021 r. w sprawie wytycznych w sprawie pomocy państwa na cele związane z klimatem, ochroną środowiska i energią⁽⁹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie powszechnego dostępu do godnych i przystępnych cenowo mieszkań⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 10 lutego 2021 r. w sprawie nowego planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym⁽¹²⁾,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że rosyjska wojna napastnicza ma znaczący wpływ na obywateli i gospodarkę UE, zwłaszcza w postaci drastycznego wzrostu cen energii i żywności, powoduje ogromne cierpienie narodu ukraińskiego i stanowi bezpośredni atak na wartości europejskie;
- B. mając na uwadze, że stopa inflacji w strefie euro stopniowo wzrosła do 10 % we wrześniu 2022 r., przy czym ponad połowa państw strefy euro ma już dwucyfrową inflację, a w niektórych z nich jej poziom wynosi nawet 24 %;
- C. mając na uwadze, że już w 2020 r., zanim rozpoczęła się spirala wzrostu cen, około 36 mln Europejczyków nie było w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów; mając na uwadze, że ponad 50 mln gospodarstw domowych w UE doświadcza już ubóstwa energetycznego, a obecny kryzys energetyczny jeszcze bardziej utrudni uporanie się z tym poważnym wyzwaniem, co może opóźnić zaspokojenie podstawowych potrzeb oraz dostęp do opieki, edukacji i ochrony zdrowia, zwłaszcza dzieci i młodzieży;
- D. mając na uwadze, że zakłady działające w wielu gałęziach przemysłu europejskiego, takich jak przemysł stalowy, aluminiowy, nawozowy i sam przemysł energetyczny, zostały zmuszone do wysłania pracowników na przymusowy urlop i zamknięcia linii produkcyjnych, ponieważ wysokie ceny gazu i energii przynoszą przedsiębiorstwom straty; mając na uwadze, że to wstrzymanie produkcji wywołuje efekt domina w innych gałęziach przemysłu, które uciarıpały wskutek przerw w dostawach, i może w perspektywie długoterminowej zaszkodzić europejskiej bazie przemysłowej;
- E. mając na uwadze, że przedsiębiorstwa borykają się ze wzrostem kosztów produkcji ze względu na wyższe ceny surowców, ograniczone łańcuchy dostaw oraz wzrost cen transportu i energii w połączeniu ze zmieniającymi się zachowaniami konsumentów;
- F. mając na uwadze, że gwałtowny wzrost cen energii spowodował zaostrenie wymogów dotyczących marży dla producentów energii elektrycznej, którzy zabezpieczają swoją sprzedaż na rynku kontraktów terminowych do bezprecedensowych poziomów;
- G. mając na uwadze, że transformacja energetyczna i cyfrowa znacznie zwiększą popyt na niektóre rodzaje surowców, a jednocześnie dostawcami tych surowców dla UE jest zaledwie kilka krajów i koncernów;
- H. mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 i rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie doprowadziły do zakłócenia łańcuchów dostaw i wartości oraz spowodowały niedobory zasobów, a tym samym wzrost kosztów produkcji;
- I. mając na uwadze, że 20. zasada Europejskiego filaru praw socjalnych dotycząca dostępu do podstawowych usług przewiduje, iż każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody, urządzeń sanitarnych, energii, transportu, usług finansowych i usług łączności cyfrowej; mając na uwadze, że należy zapewnić dostęp do tych usług;
- J. mając na uwadze, że należy zaktualizować unijne ramy dotyczące usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, aby lepiej chronić konsumentów podatnych na zagrożenia przed obecną sytuacją;
- K. mając na uwadze, że w swoim orędziu o stanie Unii ogłoszonym 14 września 2022 r. przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen potwierdziła, że Rosja nadal aktywnie manipuluje naszym rynkiem energii;

⁽⁹⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 163.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 456 z 10.11.2021, s. 145.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 465 z 17.11.2021, s. 11.

Środa, 5 października 2022 r.

- L. mając na uwadze, że kasowe ceny gazu na holenderskiej platformie TTF (Title Transfer Facility), które w ciągu ostatnich czterech lat utrzymywały się na poziomie poniżej 25 EUR/MWh, gwałtownie wzrosły od sierpnia 2021 r., w szczególności od czasu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, i osiągnęły w połowie sierpnia 2022 r. poziom ponad 200 EUR/MWh, który się utrzymuje; mając na uwadze, że działania Rosji są przykładem niczym niesprowokowanego ataku na unijny rynek gazu;
- M. mając na uwadze, że Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oświadczył, że „otwarte i dobrze funkcjonujące rynki towarowych instrumentów pochodnych odgrywają zasadniczą rolę w ustalaniu cen”, jednak z uwagi na ostatni bardzo trudny okres „środki mające na celu ograniczenie nadmiernej zmienności mogłyby być pomocne w poprawie ogólnego funkcjonowania” tych rynków; mając na uwadze, że ESMA zwrócił również uwagę, że druga dyrektywa w sprawie instrumentów finansowych (MiFID II) przewiduje już „zestaw mechanizmów kontroli zmienności (w szczególności wstrzymanie obrotu i przedziały cenowe)” oraz że „w kontekście ekstremalnych okoliczności, w jakich znalazły się rynki towarowych instrumentów pochodnych (a w szczególności rynki energii) w ostatnich miesiącach, liczba przypadków wstrzymania obrotu w odpowiednich systemach obrotu w UE wydaje się bardzo niska”⁽¹³⁾;
- N. mając na uwadze, że w swoim orędziu o stanie Unii ogłoszonym 14 września 2022 r. przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen oświadczyła, że dzięki propozycji Komisji „państwa członkowskie zyskają ponad 140 mld euro na bezpośrednie złagodzenie wstrząsu”; mając na uwadze, że kilka państw członkowskich wprowadziło tymczasowy podatek od nieoczekiwanych zysków;
- O. mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny być głównymi podmiotami odpowiedzialnymi za własny koszyk energetyczny, za określenie głównych problemów, z którymi borykają się ich obywatele i gospodarki, oraz za ich rozwiązanie;
- P. mając na uwadze, że drastyczny wzrost cen energii elektrycznej jest obciążeniem dla gospodarstw domowych, wielu obywateli europejskich, zwłaszcza zagrożonych ubóstwem i ze słabszych grup społecznych, dla organizacji pozarządowych, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) i przemysłu, a także może spowodować większe szkody społeczne i gospodarcze;
- Q. mając na uwadze, że Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki przeprowadziła ocenę struktury hurtowego rynku energii elektrycznej w UE, z której wynika, że w 2021 r. handel transgraniczny przyniósł konsumentom korzyści w wysokości 34 mld EUR i pomógł złagodzić wahania cen oraz że zwiększa on bezpieczeństwo dostaw i odporność każdego państwa członkowskiego na wstrząsy cenowe;
- R. mając na uwadze, że oszczędzanie i ograniczanie zużycia energii to przystępny cenowo, bezpieczny i ekologiczny sposób na zmniejszenie zależności UE od importu paliw kopalnych z Rosji; mając na uwadze, że państwa członkowskie UE oszczędzają jedynie 0,8 % zużycia energii końcowej;

Uwagi wstępne

1. uważa, że rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i wykorzystywanie dostaw paliw kopalnych jako broni dramatycznie pogłębiły istniejącą niestabilność na rynku energii; ubolewa, że sytuacja ta spowodowała dalszy wzrost cen energii, a tym samym doprowadziła do niezwykle wysokiej inflacji, rosnących nierówności społecznych, ubóstwa energetycznego i ubóstwa związanego z mobilnością, wysokich cen żywności i kryzysu kosztów utrzymania oraz że nadal istnieje znaczne ryzyko zamknięcia przedsiębiorstw w różnych sektorach i bezrobocia;
2. jest głęboko zaniepokojony wysokimi cenami energii w całej UE i wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego zajęcia się wpływem tego zjawiska i związanej z nim inflacji na dochody gospodarstw domowych, zdrowie i dobrostan, zwłaszcza w przypadku osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, a także przedsiębiorstw, w tym MŚP, i gospodarki ogółem;
3. uważa, że nadzwyczajne czasy wymagają podjęcia nadzwyczajnych środków, w przypadku których UE musi działać wspólnie i w sposób bardziej zjednoczony niż kiedykolwiek; podkreśla, że wszystkie środki przyjęte na szczeblu UE w celu zwalczania kryzysu cen energii muszą być w pełni zgodne z dalekosiężnymi celami klimatycznymi Unii, w tym z Europejskim Zielonym Ładem, oraz muszą wspierać otwartą strategiczną autonomię UE; zwraca się zatem do Komisji

⁽¹³⁾ Pismo dyrektora wykonawczej ESMA Vereny Ross do dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Stabilności Finansowej Johna Berrigana, 22 września 2022 r.

Środa, 5 października 2022 r.

o przeanalizowanie skumulowanych skutków unijnych i krajowych środków nadzwyczajnych oraz zapewnienie ich spójności z celem Unii, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.; nalega, aby wszystkie proponowane środki uwzględniały różnorodność uwarunkowań krajowych i by w konsekwencji zapewnić niezbędną elastyczność w ich wdrażaniu; wzywa państwa członkowskie i podmioty gospodarcze do okazania większej solidarności w celu sprawiedliwego przezwyciężenia tego kryzysu;

4. ponawia swój apel z maja 2022 r. o natychmiastowe i pełne embargo na import ropy, węgla, paliwa jądrowego i gazu z Rosji oraz o całkowite zarzucenie projektu Nord Stream 1 i 2;

Wpływ na obywateli i gospodarke

5. wzywa państwa członkowskie, by zapewniły dostęp do przystępnego cenowo i ekologicznego ogrzewania i energii elektrycznej oraz by uniknęły sytuacji, w której ludzie będą musieli wybierać między jedzeniem a ogrzewaniem; ostrzega państwa członkowskie, że konsumenci, których nie stać na opłaceniu rosnących rachunków za energię, nie powinni być odcinani od sieci, i podkreśla, że należy unikać eksmisji w przypadku gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, które nie są w stanie opłacić rachunków i kosztów wynajmu; podkreśla, że trzeba lepiej chronić konsumentów przed zawieszaniem lub wymawianiem umów o stałej stawce przez dostawców oraz zapobiegać nakładaniu na konsumentów wygórowanych przedpłat za gaz i energię elektryczną; wzywa Komisję, by oceniła, czy w sektorze energetycznym trzeba wprowadzić surowsze wymogi dotyczące informowania przed zawarciem umowy, zwłaszcza w przypadku sprzedaży na odległość;

6. jest głęboko zaniepokojony wpływem wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa oraz rozbieżnościami w zdolnościach poszczególnych państw członkowskich do ich wspierania, o czym świadczą niedawne oświadczenia; podkreśla potrzebę bezprecedensowej solidarności między państwami członkowskimi oraz wspólnej reakcji zamiast jednostronnych działań prowadzących do podziałów;

7. wzywa państwa członkowskie do pilnego utrzymania i wzmocnienia usług publicznych, społecznych i kulturalnych, którym zagraża wzrost cen energii, a z którym korzysta coraz więcej osób w potrzebie, w tym usług, którymi zarządzają władze lokalne, takich jak mieszkalnictwo socjalne, kąpieliska publiczne, placówki oświatowe i szpitale; przypomina, że władze lokalne także poniosły straty w wyniku kryzysu i muszą być również chronione;

8. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia planów i strategii w dziedzinie mieszkalnictwa, zaspokajania podstawowych potrzeb społecznych, ochrony infrastruktury społecznej, kluczowych usług opieki zdrowotnej i pomocy finansowej dla MŚP; podkreśla, że wsparcie to powinno być szczególnie ukierunkowane na te grupy ludności, które znajdują się w najbardziej krytycznej sytuacji;

9. podkreśla, że gospodarstwa domowe w państwach członkowskich stoją przed poważnymi wyzwaniami, takimi jak poważne osłabienie ich siły nabywczej; podkreśla, że wiele osób w Europie już wcześniej znajdowało się w trudnej sytuacji, i ostrzega, że związana z tym inflacja, a w szczególności rosnące ceny żywności i energii mogą sprawić, że sytuacja ta stanie się niemożliwa do zniesienia w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach i że w coraz większym stopniu dotyczy ona klasy średniej; wzywa państwa członkowskie, aby rozważyły możliwość zwolnienia podstawowych produktów żywnościowych z podatku VAT w całej UE przez cały czas trwania kryzysu, aby ułatwić dostęp do podstawowych towarów oraz zaradzić niedoborom żywności i rosnącym cenom mieszkań;

10. podkreśla, że dotychczasowe zasady umożliwiają państwom członkowskim tymczasowe zwolnienie gospodarstw domowych z podatku od energii elektrycznej, gazu ziemnego, węgla i paliw stałych lub stosowanie obniżonej stawki tego podatku; zachęca państwa członkowskie, by w pełni korzystały z istniejących możliwości obniżenia podatków od produktów energetycznych; wzywa Komisję, by rozważyła umożliwienie państwom członkowskim wprowadzenia dalszych tymczasowych zwolnień z akcyzy i podatku energetycznego lub obniżenia tych podatków w celu zmniejszenia obciążenia gospodarstw domowych i przedsiębiorstw;

11. wzywa państwa członkowskie i Komisję do informowania obywateli i przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, o tym, jak mogą przygotować się na zimę i jak poprawić efektywność energetyczną i zmniejszyć swoje zapotrzebowanie na energię, w tym do udzielenia im praktycznych, skutecznych i realistycznych wskazówek dotyczących możliwych oszczędności kosztów utrzymania i kosztów energii, a także do informowania na temat praw konsumentów; zachęca państwa członkowskie do promowania urządzeń energooszczędnych dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji;

12. zwraca się do państw członkowskich o rozważenie udzielenia tymczasowego wsparcia użytkownikom transportu znajdującym się w trudnej sytuacji, w tym poprzez wprowadzenie bonów na transport publiczny, aby przyczynić się do absorpcji wzrostu cen; wzywa do przyjęcia polityki strukturalnej w celu dalszego promowania niezawodnych i przystępnych cenowo sieci transportu publicznego oraz aktywnych sposobów przemieszczania się, takich jak jazda na rowerze lub chodzenie pieszo;

Środa, 5 października 2022 r.

13. zwraca się do państw członkowskich, by zajęły się wpływem kryzysu energetycznego na rynek pracy i wspierały pracowników, którzy tymczasowo znaleźli się na „bezrobociu technicznym”, ponieważ pracodawcy byli zmuszeni ograniczyć lub wstrzymać działalność, w tym by wspierały także osoby samozatrudnione i udzielały pomocy małym przedsiębiorstwom, co umożliwi im zatrzymanie personelu i dalsze prowadzenie działalności; przypomina, że rozwiązania w zakresie pracy w zmniejszonym wymiarze czasu okazały się przydatne podczas pandemii i powinny zostać wdrożone, w razie potrzeby przy wsparciu finansowym UE, aby uniknąć utraty miejsc pracy; wzywa Komisję i Radę do wzmocnienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), aby wspierać rozwiązania przewidujące pracę w zmniejszonym wymiarze czasu, dochody pracowników oraz samych pracodawców, którzy zostaliby tymczasowo zwolnieni z powodu wzrostu cen energii;

14. wzywa państwa członkowskie do wspierania przedsiębiorstw w obliczu gwałtownego wzrostu cen, w porozumieniu z przedstawicielami pracodawców i pracowników w sektorach, które odczuwają najsilniej skutki tej sytuacji, oraz do wdrożenia środków antykryzysowych, w tym poprzez dialog społeczny i rokowania zbiorowe; wzywa Komisję do podjęcia niezbędnych środków, aby pomóc energochłonnym sektorom przemysłu, w tym do zapewnienia odpowiednich gwarancji w zakresie ochrony środowiska i utrzymania zatrudnienia;

15. podkreśla, że gwarancje społeczne mają kluczowe znaczenie w obecnym kryzysie, i wzywa państwa członkowskie i Komisję, by włączyły związki zawodowe w opracowywanie i wdrażanie środków antykryzysowych w drodze dialogu społecznego;

16. przyznaje, że skumulowany efekt wysokich cen energii i zakłóceń w łańcuchach dostaw może zagrozić przedsiębiorstwom europejskim i tworzonemu przez nie miejscom pracy; apeluje o natychmiastowe zmniejszenie obciążeń dla przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP;

17. podkreśla, że głównym celem polityki pieniężnej Europejskiego Banku Centralnego (EBC) jest utrzymanie stabilności cen, a tym samym zapewnienie niskiej, stabilnej i przewidywalnej inflacji; przypomina, że docelowa stopa inflacji EBC wynosi 2 %;

Zobowiązania klimatyczne, rozwój odnawialnych źródeł energii, efektywność energetyczna i infrastruktura

18. przypomina, że najtańsza energia to ta, której nie zużywamy, a środki służące efektywności energetycznej i oszczędności energii nie tylko pomogą UE w perspektywie krótkoterminowej, ale również wesprą nas w realizacji zobowiązań klimatycznych Unii na 2030 r. zawartych w pakiecie „Gotowi na 55” i w inicjatywie RePowerEU, na przykład w ograniczaniu importu i zużycia gazu;

19. uważa, że osiągnięcie celów Europejskiego Zielonego Ładu sprawi, iż nasze systemy energetyczne będą wydajniejsze, oparte w większym stopniu na odnawialnych źródłach energii, silniejsze w obliczu kryzysów i bardziej odporne na wstrząsy zewnętrzne, zapewnią stabilną i przystępną cenowo energię oraz przyczynią się do otwartej autonomii strategicznej;

20. wzywa państwa członkowskie i Komisję, by przyspieszyły rozwój odnawialnych źródeł energii, ponieważ jest to najlepszy sposób, by skończyć z uzależnieniem od gazu ziemnego i wypełnić zobowiązania Unii w dziedzinie klimatu; przypomina o trwającym przeglądzie dyrektywy (UE) 2018/2001 (RED III i RED IV) i jest przekonany, że szybkie zakończenie procedur ustawodawczych przyspieszy wprowadzanie odnawialnych źródeł energii w całej UE;

21. podkreśla, że trzeba zmniejszyć emisyjność ogrzewania budynków mieszkalnych dzięki inteligentnej elektryfikacji oraz przystępnym cenowo rozwiązaniom ciepłowniczym bazującym na odnawialnych źródłach energii; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zwiększyły wsparcie na renowację budynków oraz zapewniły odpowiednie finansowanie inwestycji w efektywność energetyczną, zwłaszcza w budynkach o najgorszej charakterystyce energetycznej i w dzielnicach najbardziej podatnych na zagrożenia; z zadowoleniem przyjmuje decyzję niektórych państw członkowskich o zakazie instalowania kotłów gazowych w nowych budynkach; podkreśla znaczenie i natychmiastowe korzyści szybkiego wprowadzenia w budynkach energii słonecznej, energii z pobliskich źródeł odnawialnych, pomp ciepła oraz innych szybkich i łatwych do zainstalowania rozwiązań;

22. zachęca Komisję i państwa członkowskie, by przyspieszyły rozwój odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza przez usunięcie barier administracyjnych oraz uproszczenie i przyspieszenie procesów wydawania pozwoleń, w tym dla gospodarstw domowych;

23. popiera pomysł środka nadzwyczajnego w REPowerEU, polegającego na sprzedaniu na aukcji uprawnień z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS), by uzyskać kwotę 20 mld EUR na sfinansowanie infrastruktury niezbędnej do zmniejszenia zależności od rosyjskiego gazu i ropy naftowej, w tym inwestycji w odnawialne źródła energii i efektywność energetyczną; apeluje o przyspieszenie tych działań, by niezbędne dochody były dostępne przed końcem

Środa, 5 października 2022 r.

2025 r.; zauważa z zadowoleniem, że może to potencjalnie obniżyć ceny uprawnień ETS w perspektywie krótkoterminowej, a zatem również ceny energii elektrycznej i koszty energii dla przemysłu, a jednocześnie przyznaje, że to nie ETS był głównym czynnikiem napędzającym niedawny wzrost cen energii; przypomina o własnych celach klimatycznych na 2030 r., z którymi taka interwencja ETS jest w pełni zgodna;

24. podkreśla, że sygnały o cenach energii elektrycznej wysyłane w czasie rzeczywistym mogą uwolnić bardziej elastyczny popyt, co z kolei zmniejszy kosztowne i gazochłonne zapotrzebowanie szczytowe; dlatego wzywa państwa członkowskie, by lepiej zarządzały zapotrzebowaniem systemów energetycznych UE na elastyczność przez udoskonalenie sieci, niskoemisyjne wytwarzanie energii elektrycznej nadającej się do przesyłu oraz różne wielkoskalowe, długoterminowe technologie magazynowania energii służące zmniejszeniu zapotrzebowania przemysłu na energię elektryczną i gaz w godzinach szczytu;

25. wzywa państwa członkowskie do pełnej transpozycji dyrektywy (UE) 2018/2001, zwłaszcza w celu usunięcia przeszkód w tworzeniu społeczności energetycznych; wzywa państwa członkowskie do dalszych działań na rzecz prosumpcji energii ze źródeł odnawialnych; wzywa państwa członkowskie do stworzenia odpowiednich warunków, które pozwolą stworzyć co najmniej jedną społeczność energetyczną w każdej gminie, by obywatele mogli wytwarzać, zużywać, magazynować i odsprzedawać własną energię ze źródeł odnawialnych;

26. apeluje o przyspieszenie trwającej procedury ustawodawczej dotyczącej dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej, ponieważ jej przepisy pomogą użytkownikom zmniejszyć zużycie energii, a tym samym również wydatki na energię;

27. podkreśla, że utworzenie w pełni zintegrowanego jednolitego rynku energii, który zapewni prawdziwie odporną europejską sieć energetyczną, w tym budowa nowych połączeń międzysystemowych, na wzór połączenia między Półwyspem Iberyjskim a Francją, oraz lepsze platformy obrotu, zmniejszyłyby presję cenową na przedsiębiorstwa i konsumentów w perspektywie krótkoterminowej oraz zapewniłyby niezależność energetyczną i odporność energetyczną w perspektywie długoterminowej; przyznaje, że trzeba bardziej konsekwentnie kontynuować reformę wewnętrznego rynku energii UE, unikać zbyt dużej zależności, a kluczowa infrastruktura musi pozostać w rękach UE, co wesprze otwartą autonomię strategiczną; uważa, że należy rozważyć wszystkie możliwe warianty, by utrzymać przystępność cen energii i osiągnąć neutralność klimatyczną;

28. podkreśla, że inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczną i niezbędną infrastrukturę, w tym ukierunkowane, dobrze zdefiniowane projekty transgraniczne z inwestycjami z wykorzystaniem NextGenerationEU i REPowerEU, pomogą UE osiągnąć suwerenność energetyczną, otwartą autonomię strategiczną i bezpieczeństwo energetyczne; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyspieszenia realizacji takich kluczowych przedsięwzięć infrastrukturalnych bazujących na źródłach odnawialnych i czystym wodorze, dzięki ułatwieniu wydawania pozwoleń, z należytym uwzględnieniem udziału społeczeństwa i procedur oceny oddziaływania na środowisko;

29. zauważa, że niektóre państwa członkowskie ponownie zastanawiają się, czy istotnie stopniowo wycofywać się z energii jądrowej i węglowej, skoro dane elektrownie mogą przyczynić się do bezpieczeństwa dostaw energii w UE i do utrzymania niskich cen energii; uważa, że wydłużenie okresu eksploatacji istniejących elektrowni jądrowych powinno nastąpić przy jednoczesnym zapewnieniu ich bezpiecznej eksploatacji oraz właściwego gospodarowania odpadami jądrowymi i ich unieszkodliwiania; podkreśla, że w przypadku węgla odroczenie powinno mieć charakter tymczasowy, do końca obecnego kryzysu, i powinien mu towarzyszyć konkretny harmonogram zastępowania go innymi źródłami energii;

30. przypomina, że około jednej czwartej energii elektrycznej i połowa niskoemisyjnej energii elektrycznej w UE pochodzi z elektrowni jądrowych; zauważa, że niektóre państwa członkowskie sprzeciwiają się energetyce jądrowej, a inne przygotowują się do budowy nowych elektrowni jądrowych; ponownie zaznacza, że to państwa członkowskie są w pełni odpowiedzialne za podejmowanie decyzji o ich koszyku energetycznym oraz za opracowywanie rozwiązań zapewniających obywatelom i przedsiębiorstwom przystępną cenowo, stabilną i czystą energię, a także za wybór najbardziej odpowiedniej dla danego państwa członkowskiego ścieżki przyczynienia się do osiągnięcia celów Unii w zakresie klimatu i energii, z uwzględnieniem specyfiki i ograniczeń poszczególnych państw członkowskich;

31. wyraża głębokie zaniepokojenie niedawnym aktem sabotażu na infrastrukturze Nord Streamu, w wyniku którego, zgodnie z niemieckimi szacunkami⁽¹⁴⁾, do atmosfery uwolniło się 300 000 ton metrycznych jednego z najpotężniejszych gazów cieplarnianych, co według danych Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska może być największym jednorazowym uwolnieniem metanu w historii; zwraca uwagę na to, w jaki sposób skutki tego wybuchu i wycieku metanu przyczynią się do zmiany klimatu i zanieczyszczenia powietrza i zaprzepaszczenia wysiłków UE w dziedzinie klimatu, a ponadto zwraca uwagę na szkodliwy wpływ wybuchów i wynikających z nich wycieków gazu na

⁽¹⁴⁾ Niemieckie Federalne Ministerstwo Środowiska, Ochrony Przyrody, Bezpieczeństwa Jądrowego i Ochrony Konsumentów.

Środa, 5 października 2022 r.

środowisko morskie; nalega, aby uwzględnić uwolnione emisje; wyraża także zaniepokojenie doniesieniami o niezidentyfikowanych dronach wykrytych w pobliżu platform naftowych i gazowych na norweskim szelfie kontynentalnym; zwraca uwagę, że incydenty te spowodowały gwałtowny wzrost cen gazu na rynkach TTF, a wycieki metanu wywołały katastrofę klimatyczną i ekologiczną;

32. podkreśla, że umyślne uszkodzenie europejskiej infrastruktury energetycznej może znacznie zaostrzyć obecny kryzys energetyczny, w tym na szczeblu makroregionalnym; wzywa państwa członkowskie i przedsiębiorstwa energetyczne do natychmiastowego przyjęcia środków zwiększających bezpieczeństwo ich infrastruktury energetycznej;

Środki nadzwyczajne na rynku energii

33. uważa, że przedsiębiorstwa, które osiągnęły nieoczekiwane zyski, muszą pomóc złagodzić negatywne skutki kryzysu; odnotowuje orędzie o stanie Unii Europejskiej ogłoszone 14 września 2022 r. przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen; zasadniczo z zadowoleniem przyjmuje (wniosek Komisji i następnie) porozumienie w Radzie w sprawie wprowadzenia tymczasowego nadzwyczajnego pułapu dochodów rynkowych z wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej uzyskanej z wykorzystaniem technologii inframarginalnych, a także tymczasowego mechanizmu składki solidarnościowej od sektora paliw kopalnych, który czerpie korzyści z obecnej sytuacji rynkowej; przypomina w związku z tym swoje wcześniejsze stanowisko, wyrażone w rezolucji z 19 maja 2022 r. ⁽¹⁵⁾; ubolewa, że Komisja przedstawiła swoje plany w formie rozporządzenia Rady, z wykorzystaniem art. 122 TFUE jako podstawy prawnej, a nie w procedurze współdecyzji; przypomina, że po instrument ten należy sięgać tylko w sytuacjach nadzwyczajnych; potwierdza, że Parlament jest gotów działać szybko w tej palącej sprawie, jeżeli zostanie do tego wezwany, jak wymaga tego pełna legitymacja i rozliczalność demokratyczna;

34. wzywa państwa członkowskie do sprawnego wdrożenia tych środków; uważa, że interwencje na rynku energii muszą mieć charakter tymczasowy i ukierunkowany i nie mogą zagrażać podstawowym zasadom rynkowym ani integralności jednolitego rynku; zauważa, że powstały mechanizm może prowadzić do różnic w dochodach między państwami członkowskimi;

35. zauważa, że proponuje się składkę solidarnościową od przedsiębiorstw z sektorów ropy naftowej, gazu ziemnego i węgla oraz od rafinerii; zauważa z zaniepokojeniem, że obowiązek wniesienia składki może nie objąć niektórych z największych przedsiębiorstw energetycznych w UE; wzywa Komisję i Radę do takiego zdefiniowania składki solidarnościowej, by zapobiec unikaniu opodatkowania; zauważa, że państwa członkowskie mogą zdefiniować ją jeszcze bardziej rygorystycznie; wzywa Komisję, by oceniła, jaka jest wystarczająca marża zysku w sytuacji nadzwyczajnej, i by podjęła dalsze działania w celu wprowadzenia podatku od nieoczekiwanych zysków dla przedsiębiorstw energetycznych, które nadmiernie skorzystały na kryzysie energetycznym;

36. przypomina, że nieoczekiwane zyski nie odpowiadają żadnym zwykłym zyskom, które duże przedsiębiorstwa uzyskiwałyby lub których mogłyby oczekiwać w normalnych okolicznościach, gdyby nie doszło do nieprzewidywalnych zdarzeń, takich jak pandemia i wojna w Ukrainie;

37. podkreśla, że wpływy z nieoczekiwanych zysków powinny służyć konsumentom i przedsiębiorstwom, a zwłaszcza wsparciu gospodarstw domowych i MŚP będących w trudnej sytuacji, w tym przez wprowadzenie pułapów cen; podkreśla, że musi to iść w parze z masowymi innowacjami i inwestycjami w odnawialne źródła energii, efektywność energetyczną i infrastrukturę energetyczną, taką jak sieci dystrybucyjne, a nie zachęcać gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa do zużywania większej ilości dotowanej energii;

38. podkreśla, że w obecnej sytuacji szczególne znaczenie mają dochody publiczne, które uzyskano by z wdrożenia w UE dyrektywy w sprawie filaru II, wprowadzającej w życie globalne porozumienie podatkowe OECD dotyczące minimalnego skutecznego opodatkowania przedsiębiorstw; ponawia apel do Rady o szybkie przyjęcie dyrektywy w sprawie filaru II, aby zapewnić wejście porozumienia w życie do stycznia 2023 r.;

⁽¹⁵⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 19 maja 2022 r. w sprawie skutków społecznych i gospodarczych dla UE związanych z rosyjską wojną w Ukrainie, zwiększanie zdolności UE do działania (teksty przyjęte, P9_TA(2022)0219).

Środa, 5 października 2022 r.

39. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązania i cele dotyczące zapotrzebowania na energię wprowadzone we wniosku w sprawie rozporządzenia Rady w celu rozwiązania problemów związanych z wysokimi cenami energii i bezpieczeństwem dostaw energii; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia, że środki, które zdecydowały się one przyjąć w celu wykonania wspomnianych obowiązków, nie będą stwarzały dodatkowych obciążeń dla gospodarstw domowych i konsumentów będących w trudnej sytuacji, przedsiębiorstw, MŚP lub osób doświadczających ubóstwa energetycznego;

40. przyjmuje do wiadomości, że Komisja zamierza omówić reformę struktury rynku energii elektrycznej, i jest gotowy dokładnie przeanalizować wszelkie propozycje; uważa, że wszelkie reformy rynku energii elektrycznej powinny być zgodne z celami klimatycznymi UE, zwłaszcza z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej w UE do 2050 r., oraz że rynki energii elektrycznej powinny wysłać właściwy sygnał cenowy do inwestowania w dekarbonizację i umożliwiać obywatelom i przemysłowi korzystanie z bezpiecznej, przystępnej cenowo i czystej energii, a jednocześnie przeciwdziałać nieproporcjonalnym zyskom na rynku energii elektrycznej; wzywa Komisję, by przeanalizowała możliwość oddzielenia cen energii elektrycznej od ceny gazu;

41. wzywa Komisję, by przeanalizowała potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków w celu zaradzenia kryzysowi, w tym tymczasowych pułapów cen hurtowych i importowych; wzywa Komisję, by po uzyskaniu pozytywnego wyniku tej analizy zaproponowała odpowiedni pułap cenowy dla gazu importowanego gazociągami, przede wszystkim z Rosji; zachęca Komisję i Radę do zmodernizowania unijnej platformy zakupu energii i do przekształcenia jej w narzędzie wspólnego udzielania zamówień na źródła energii, by zwiększyć siłę przetargową UE i obniżyć koszty importu; z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji o powołaniu grupy zadaniowej mającej negocjować ceny gazu z państwami trzecimi;

42. z zadowoleniem przyjmuje to, że Komisja na wniosek państw członkowskich ocenia właśnie możliwe rozwiązania mające zapewnić niezbędną płynność finansową przedsiębiorstwom energetycznym, które borykają się z dużymi marżami na rynkach terminowych energii elektrycznej i gazu;

Spekulacje na rynku energii

43. przypomina, że zakłócenia w dostawach energii spowodowane nieuzasadnioną agresją Rosji na Ukrainę pogłębiły zmienność i niestabilność na rynkach energetycznych instrumentów pochodnych, co może odbić się kaskadowo na rynkach finansowych ogółem;

44. apeluje o większą przejrzystość i lepszy nadzór regulacyjny nad rynkowym i pozagiełdowym handlem gazem oraz nad cenami zakupu;

45. z zadowoleniem przyjmuje powództwo antymonopolowe wszczęte przez Dyрекcję Generalną Komisji Europejskiej ds. Konkurencji przeciwko Gazpromowi w związku z nadużywaniem przez tę firmę pozycji dominującej i wzywa Komisję, aby szybko zakończyła tę procedurę i podjęła niezbędne decyzje; podkreśla, że Komisja musi wykorzystać wszystkie narzędzia dostępne w prawie konkurencji, by przeciwdziałać zakłóceniom na rynku i nieuczciwym manipulacjom cenowym na rynkach energii; uważa, że jeśli chodzi o wykrywanie naruszeń prawa konkurencji w sektorze energii elektrycznej i gazu, Komisja musi również rozważyć zastosowanie środków strukturalnych jako środków zaradczych;

46. zauważa, że Komisja przyznała⁽¹⁶⁾, iż w Europie dochodzi do manipulacji na rynku gazu, co z kolei ma wpływ na ceny energii elektrycznej; apeluje o wyeliminowanie spekulacji i manipulacji na rynku gazu oraz postuluje podjęcie środków odnoszących się do funkcjonowania TTF i podmiotów uprawnionych do działania na rynku; uważa, że środki te mogą obejmować zastosowanie mechanizmu wstrzymania obrotu na TTF w razie nadmiernych wahań cen i różnic cenowych, zgodnie z sugestią ESMA, by oddzielić indeksację kontraktów od węzła TTF; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozważenia alternatywnego do TTF unijnego systemu cen referencyjnych gazu z gazociągów i skroplonego gazu ziemnego; wzywa Komisję, a zwłaszcza Dyрекcję Generalną ds. Konkurencji, oraz ESMA do ścisłego monitorowania europejskiego rynku gazu pod kątem ewentualnych przypadków wykorzystywania pozycji dominującej na rynku lub braku przejrzystości;

47. wzywa właściwy organ do badania, zgłaszania i eliminowania ewentualnych nadużyć lub manipulacji rynkowych, ogólnie na rynkach towarowych, a szczególnie na rynku gazu;

48. wzywa Komisję, by dokładnie przyjrzała się działalności podmiotów finansowych, która przyczyniła się do zmienności cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla; wzywa Komisję do podjęcia działań mających wyeliminować wpływ kapitału spekulacyjnego na rynek uprawnień EU ETS;

⁽¹⁶⁾ Oświadczenie przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen na temat energii, 7 września 2022 r.

Środa, 5 października 2022 r.

o

o o

49. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
